

Περί Μακρονήσου και Γράμμου
(Κάποιες σκέψεις πάνω στο κείμενο του κ. Πάσχου Μανδραβέλη)

(Σεπτέμβριος 2003)

Διάβασα με πολύ προσοχή τις απόψεις που διατυπώθηκαν από τον κ. Μανδραβέλη στο υπό τον τίτλο *‘Μακρόνησος και Γράμμος’* καλογραμμένο κείμενό του και ομολογώ πως σε μεγάλο βαθμό συμφωνώ. Είναι γεγονός πως ήταν παρεκτροπή του κράτους η απάνθρωπη δοκιμασία της Μακρονήσου, του Αϊ-Στράτη και των άλλων τόπων εξορίας. Και είναι πραγματικά ύψιστης σημασίας με τις κατάλληλες εκδηλώσεις να φροντίσουμε κάτι τέτοιο να μην επαναληφθεί ποτέ. Θα συμφωνήσω απόλυτα επίσης με την άποψη ότι *‘από μια Δημοκρατική Πολιτεία περιμένεις πολύ περισσότερη Δημοκρατία, απ’ ότι από εκείνους που θέλουν να την καταλύσουν.’*

Όμως, εδώ δημιουργείται το εξής ερώτημα: αν οι εκδηλώσεις στους τόπους εξορίας έχουν σαν στόχο να υπενθυμίζουν στις νεότερες γενεές τις ολέθριες αντιδημοκρατικές παρεκτροπές του κράτους απέναντι στους πολίτες του για να μην επαναληφθούν στο μέλλον, δεν θα πρέπει να υπάρχουν και κάποιες ανάλογες εκδηλώσεις που να έχουν σαν στόχο να υπενθυμίζουν στις επόμενες γενεές τις ολέθριες αντιδημοκρατικές παρεκτροπές των πολιτών απέναντι στην Δημοκρατική Πολιτεία για να μην επαναληφθούν στο μέλλον; Γιατί αν λέμε ότι από μια Δημοκρατική Πολιτεία περιμένουμε περισσότερα, δεν πρέπει να περιμένουμε να φροντίσει και για την μη επανάληψη τέτοιων αδελφοκτόνων συγκρούσεων;

Αλλά ακόμα κι αν υποθέσουμε ότι είναι πιο σημαντικό να εξασφαλίσουμε με τέτοιες εκδηλώσεις την χώρα από πιθανά μελλοντικά λάθη της πολιτείας, θα πρέπει να σπεύσουμε στο άλλο άκρο και να καταδικάσουμε ως *‘γιορτές μίσους’* τα μνημόσυνα των σφαγιασθέντων αμάχων στο Μελιγαλά και στο Φενεό, ή τις εκδηλώσεις π.χ. στο Γράμμο και στο Βίτσι; Μήπως εκεί δεν έπεσαν νέοι προστατεύοντας την Δημοκρατία που όλοι επικαλούμεθα; Μήπως αυτοί οι νέοι δεν έπεσαν εκτελώντας αυτό το ύψιστο καθήκον της προστασίας της πατρίδος ακολουθώντας τις εντολές του νομίμως εκλεγμένου πρωθυπουργού της χώρας; Αυτοί οι άνθρωποι έπεσαν άδικα ή θα έπρεπε η θυσία τους να ξεχαστεί; Δεν θα έπρεπε να αποτελέσουν παράδειγμα για τις επερχόμενες γενεές; Η υπενθύμιση της θυσίας τους δεν αποτελεί μια επένδυση για το μέλλον με την οποία προστατεύεται η δημοκρατία; Και εν πάση περιπτώσει, δεν θα έπρεπε να τους τιμήσουμε και να τους τιμούμε ως πεσόντες για την διαφύλαξη του πολιτεύματος που με τόσους κόπους και θυσίες κατέκτησαν οι λαοί: της Δημοκρατίας;

Τέλος, τολμώ να ομολογήσω πως η άποψή σας για την αποφόρτιση της ελληνικής Ιστορίας με βρίσκει μεν σύμφωνο ως αρχή, αλλά μου γεννά ένα ερώτημα: η αποσιώπηση και οι χαμηλοί τόνοι της μιας μόνο πλευράς ή εκδοχής θα επιφέρει την αποφόρτιση; Εκτός βέβαια κι αν μιλάμε για κάτι πιο βαθύ και επικίνδυνο: την επιλεκτική καταγραφή της Ιστορίας με τελικό σκοπό μια πιο

πολιτικά ορθή εκδοχή της, κατά τα πρότυπα της προς υλοποίηση από το Υπουργείο Παιδείας πρότασης της Άννας Φραγκιουδάκη και του Γιώργου Παπανδρέου για την αλλαγή των σχολικών βιβλίων Ιστορίας με ένα κοινό βιβλίο για όλα τα Βαλκάνια με λιγότερες...μάχες και λεπτομέρειες, για την βελτίωση της εικόνας του 'άλλου'!... Ελπίζω να μην φτάσαμε εκεί γιατί τότε θα έχουμε διαπράξει ένα έγκλημα προς τις επερχόμενες γενεές, καθώς θα τους έχουμε αποστερήσει εκείνες ακριβώς τις γνώσεις που τώρα ελπίζουμε πως θα τους σώσουν.

Με τιμή
Παναγιώτης Καραμπελας